

21. YÜZYILA ÇİDERİN GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE

ÇAL YÖRESİ

PAKLAN ÇAL DEKİHİ

Editorler

Prof.Dr. Bülent TOPUZ

Doç.Dr. Raşit URHAN

Dr.Dr. Mehmet Ali GÜLEL

01-03 EYLÜL 2006

ÇAL SEMPOZYUMU BİLDİRİLERİ

2007
DENİZLİ

ÇAL YÖRESİ YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ

YAYIN NO: 1/2007/3

ÇAL, BEKİLLİ VE BAKLAN İLÇELERİNİN (DENİZLİ) HERPETOFAUNASI

Raşit URHAN¹
Yakup KASKA²
Serdar DÜŞEN³
Yusuf KATILMIŞ⁴
Eyup BAŞKALE⁵

ÖZET

Çal, Bekilli ve Baklan ilçelerinin kurbağa ve sürüngenler üzerine yapılan bu çalışmada, 14 familyaya ait 22 tür tespit edilmiştir. Bunlardan 4 tanesi kuyruksuz kurbağa, 2 tanesi kaplumbağa, 7 tanesi kertenkele ve 9 tanesi de yılanlar grubuna dahildir. Bu türlerin bölgedeki varlıkları ve besin zinciri içerisindeki önemleri vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Baklan, Bekilli, Çal, Herpetofauna, Denizli.

GİRİŞ

Türkiye amfibi ve reptilleri hakkında yerli ve yabancı araştırmacıların yaptıkları çalışmalarda Türkiye herpetofaunasının iskelet bilgileri çıkartılmıştır (Baran, 1980; 1981; 1983; 1990a; 1990b; Baran ve ark., 1992; Bodenheimer, 1944; Doğan, 1998; Kümlütas ve ark, 1998; Mertens, 1952; Uğurtaş, 1989; Yılmaz, 1983; 1984). Bununla birlikte bu gruplara ait türlerin yayılışını daha iyi açıklamak için lokalite araştırmalarının yapılması gerekmektedir (Baran, 1986).

Denizli ve yöresindeki yapılan lokalite çalışmalarında, 1999 yılında Urhan ve ark. Babadağ ilçesinde, sürüngen ve kurbağa sınıflarına ait 17 tür tespit etmişlerdir. Ayrıca, Katılmış ve ark.(2002) yaptığı çalışmada ise Honaz Dağı Milli Parkı'nda 21 adet sürüngen ve kurbağa türünün varlığını tespit edilmiştir. Yine Urhan ve ark. (2003) yılında Acıpayam ve çevresinde yayılış gösteren 24 sürüngen ve kurbağa türünü tespit etmişlerdir. Urhan ve ark. 2004 yılında Hambat Ovası ve yakın çevresinde yaptığı çalışmada ise 26 kurbağa ve sürüngen türü tespit edilmiştir.

Bu çalışmamızda, daha önce herpetofaunistik araştırması yapılmamış olan Çal yöresinin kurbağa ve sürüngenlerine ait yayılış bilgileri çıkartılıp, dolayısıyla Türkiye herpetofaunasının belirlenmesine katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOD

Arazi çalışmaları Ekim 2005 - Ağustos 2006 tarihleri arasında yapılmış ve böylece bu bölgedeki türlerin yayılış tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca, yerel halk ile görüşülerek resimlerin de yardımıyla hangi çeşit kurbağa ve sürüngenler bulunduğu dair bilgiler alınmıştır (Şekil 1).

Arazide yapılan çalışmalarda farklı gruplara ait örnekler değişik metodlarla yakalanmıştır.

- Kurbağa türleri su içerisinde kepçe ile, su kenarı ve taş altlarından ise elle yakalanmıştır.
- Kertenkele türleri ahşap evlerden, taşlık ve ağaçlık habitatlardan, su kenarlarından elle yakalanmıştır.

¹ Pamukkale Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, DENİZLİ

² Pamukkale Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, DENİZLİ

³ Pamukkale Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, DENİZLİ

⁴ Gazi Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü, ANKARA

⁵ Ege Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü, İZMİR

- Yılan türleri ise bulundukları habitatlardan bir sopa yardımı ile çıkartılarak elle yakalanmış veya gözlenmiştir.
- Yakalanan örnekler tür tespiti yapıldıktan sonra tekrar doğal ortamına geri bırakılmıştır.

Şekil 1: Çal Yöresinin Haritası

BULGULAR

Çal, Bekilli ve Baklan ilçelerinin kurbağa ve sürüngenler üzerine yapılan bu çalışmada, 14 familyaya ait 22 tür tespit edilmiştir. Bunlardan; 4 tanesi kuyruksuz kurbağa, 2 tanesi kaplumbağa, 7 tanesi kertenkele, 9 tanesi de yılanlar grubuna dahildir.

Tespit Edilen Türler

Bufo bufo (LINNAEUS, 1758) Siğilli Kurbağa

- **Familya:** Bufonidae
- Boyları 10-15 cm kadardır.
- Deride siğiller bulunur.
- Az bitkili veya ormanlık kısımlarda, nemli taşlık alanlarda, taş altı, toprak içindeki delik ve oyuklarda yaşar.
- **Yakalandığı ve Görüldüğü lokaliteler:** Belevi, Süller, Gömce, Çoğuşlı'da görülmüştür.
- Orta Anadolu, Batı Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu ve Trakya'nın güneyinde yayılış gösterirler.

Bufo viridis (LAURENTI, 1768) Gece Kurbağası

- **Familya :** Bufonidae
- Boyları 9cm kadardır. Erkeklerde ses keseleri bulunur.
- Sırt tarafı gri, yeşilimsi veya beyazımsı olup, kenarları büyük yeşil lekelidir. Vücut yanlarında siğiller bulunur.
- Bahçe ve açık arazideki taş altlarında veya topraktaki deliklerde yaşar.

- **Yakalandığı ve Görüldüğü lokaliteler:** Belevi, Çal, Develiler, Sakızcılar, Çamköy, Denizler'de görülmüştür.
- Türkiye'nin tüm bölgelerinde bulunurlar.

***Rana ridibunda* (PALLAS,1771)**

Ova Kurbağası

- **Familiya:** Ranidae
- Boyları 10-15cm kadardır.
- Erkeklerde ses keseleri bulunur. Üreme zamanında "vırak vırak" diye koro halinde ses çıkarırlar.
- Sırt yeşilimsi gri, açık veya koyu kahverengi olabilir. Bu zemin üzerinde koyu lekeler bulunur. Deri pürüklü yapıdadır. Bazen sırt ortasında açık renkli bir şerit bulunur. Karın tarafı kirli beyazımsı renktedir.
- Bol bitkili göl, havuz ve ağır akan sularda yaşarlar.
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Değirmen deresi, Belevi, Deşdemir, Baklan, Adıgüzeller barajı, Sakızcılar, Süller, Akkent'de görülmüştür.
- Türkiye'nin tüm bölgelerinde bulunurlar.

***Hyla arborea* (LINNAEUS,1758)**

Ağaç Kurbağası

- **Familiya :** Hylidae
- Boyları 5 cm'dir. Renkleriyle çevresel uyumu çok iyi ve bundan dolayı fark edilmeleri zordur.
- Sırt tarafı parlak yeşil üzerine küçük koyu lekeler taşır. Karın tarafı beyazımsıdır. Parmak uçlarında tutunmaya yarayan geniş diskler bulunur.
- Ağaçlarda bazen de küçük bitki üzerinde yaşarlar.
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Değirmen deresi, Çal-Süller arasında görülmüştür.
- Batı ve Kuzey Anadolu'da dağılım gösterirler.

***Mauremys caspica* (GMELIN,1774)**

Çizgili Kaplumbağa

- **Familiya:** Bataguridae
- Boyları 30 cm kadardır.
- Vücutları bir kabuk içindedir.Üst kabuğun üstü gri, alt tarafında koyu veya siyah lekeler bulunur. Baş boyun yanları ve bacaklar sarımsı çizgilidir.
- Göl, nehir, hendek gibi tatlı ve acı sularda yaşarlar.
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Menderes nehri kenarları
- Güneydoğu Anadolu, Trakya, Batı ve Güney Anadolu'da yayılış gösterirler.

***Testudo graeca* (LINNAEUS,1758)**

Adi Tosbağa

- **Familiya:** Testudinidae
- Boyları 25-30 cm'dir.
- Üst kabuk (karapaks) sarımsı veya gri, sırt kabuğu plakların kenarları siyah, plaklar üzerinde siyah lekeler vardır. Karın tarafı siyah kahve renklidir.
- Kuru, taşlı arazide, bağ, bahçe arasında yaşar.
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Yörenin her tarafında görülmüştür.

- Doğu Karadeniz dışında, habitatın uygun olduğu her yerde dağılım gösterirler.

***Cyrtopodion kotschy* (STEINDACHNER,1870)**

İnce Parmaklı Keler

- **Familiya:** Gekkonidae
- Boyları 9-10cm kadardır. Parmakları ince yapılı olup, sırt tarafı açık veya koyu gri, üzerinde zik zak şeklinde enine koyu şeritler bulunur. Alt taraf beyazımsıdır.
- Az bitkili taşlık ve kayalıklarda yaşar. Evlerde de görülebilir.
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Belevi, Çal, Selcen, Kocaköy, Çamköy, Dağal, Sazak, Alanköy'de görülmüştür.
- Habitatın uygun olduğu Türkiye'nin tüm bölgelerinde dağılım gösterirler.

***Laudakio stellio* (LINNAEUS,1758)**

Dikenli Keler

- **Familiya:** Agamidae
- Boyları 35cm veya daha uzun olabilir. Boyun ve baş yanlarında diken şeklinde pullar bulunur. Sırt taraf siyahımsı, kahverengi ve büyük sarı lekelidir. Sırt pullarının bazıları parlak mavi olabilir. Durduğu yerde başını aşağı yukarı indirip kaldırır.
- Kayalık ve taş duvar aralarında yaşar. Bazen ağaçlara da tırmanır.
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Belevi, Bekilli, Baklan, Çakırlar, Karakaya, Bahadınlar.
- Batı, Güney, Orta ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde habitatın uygun olduğu yerlerde dağılım gösterirler.

***Lacerta trilineata* (BEDRIAGA,1886)**

İri Yeşil Kertenkele

- **Familiya :** Lacertidae
- Boyları 33-60 cm arasındadır. Erginlerde sırt sarımsı yeşil ve küçük siyah noktalıdır.
- Orman içinde sık bitkili taşlık ve dere kenarları ile tarla ve bahçelerde yaşarlar.
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Belevi, Alanköy, değirmen deresi, Çataloba, Ekizbaba, Çalkuyucak, İsabey, Mahmutgazi.
- Trakya, İç Anadolu, Ege, Akdeniz, Doğu Anadolu bölgelerinde de habitatın uygun olduğu yerlerde dağılım gösterirler.

***Lacerta danfordi* (Linnaeus, 1758)**

Toros Kertenkelesi

- **Familiya:** Lacertidae
- Vücut boyu 23 cm kadardır. Sırt tarafı açık mavimsi yeşilden açık kahverengine kadar değişir. Üzerinde küçük siyah ve beyaz lekeler bulunur.
- Sudan uzak olmayan ormanlık ve ağaçlık kısımlarda yaşar.
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Menderes kenarı, Bayıralan.
- Türkiye'de Batı ve Güney Anadolu ile Orta Anadolu'nun güney kısımlarında yayılış gösterirler.

***Ophisops elegans* (MENETRIES,1832)**

Tarla Kertenkelesi

- **Familiya :** Lacertidae
- Boyları 15-16 cm kadardır. Sırt taraf genellikle gri veya kahverengi, siyah lekelidir. Sırt yanlarında açık renkli çizgi bulunur. Alt taraf sarımsı beyazdır.

- Az bitkili açık alanlarda, taşlı ve topraklı zeminde yaşar.
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Mahmutgazi, Belevi, Köseli, Sırıklı, Kavaklar, Aşağıseyit, Hadım, Boğaziçi, Sakızcılar...
- Ülkenin her tarafında habitatın uygun olduğu yerlerde yaşarlar.

***Ablephaurus kitaibellii* (BIBRONBORY, 1833)**

İnce Kertenkele

- **Familiya :** Scincidae
- Boyları 10-12 cm kadardır. İnce ve narin yapılıdır. Sırt siyahımsı, kahverengi veya gri yeşildir. Yanda siyahımsı mavi gri şerit uzanır. Süratli değildir. Fakat ince ve kaygan yapısından dolayı zor yakalanır.
- Kısa bitkili açık yerlerde maki ve seyrek ağaçlı kısımlarda yaşar .
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Belevi, Çakırlar, Baklan, Sakızcılar, Karakaya.
- Trakya, Batı, Güney ve Orta Anadolu Bölgeleri'nde habitatın uygun olduğu yerlerde dağılım gösterirler.

***Blanus strauchi* (BEDRIAGA, 1884)**

Kör Kertenkele

- **Familiya:** Amphisbaenidae
- Boyları 15-20 cm kadardır. Dış görünüşü solucana benzer.
- Seyrek bitki ve çalılık kısımlardaki taş altları ve toprak içinde yaşarlar.
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Aşağıseyit, Mahmutgazi, Yazır, Şapçılar.
- Batı Anadolu'nun güneyi, Güney ve Güneydoğu Anadolu'da yayılış gösterir.

***Typhlops vermicularis* (MERREM, 1820)**

Kör Yılan

- **Familiya:** Typhlopidae
- Boyları 35 cm kadar olup ince vücutlu solucana benzeyen bir yılanır. Zehirsizdir. Sırt tarafı pembemsi kahverengi veya sarımsı kahverengi karın tarafı sarımsıdır.
- Nemli toprak içi ve taş altlarında yaşar.
- Ele alındığında kuyruk ucundaki diken batırmaya çalışır.
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Süller, Çakırlar, Bayıralan, Çamköy, Çataloba.
- Türkiye'nin büyük bir kısmında yayılış gösterir.

***Coluber caspius* (GMELIN, 1789)**

Hazer Yılanı, Bozyörük

- **Familiya:** Colubridae
- Vücut boyu 180 cm kadardır. Zehirsizdirler. Sırt tarafı gri kahverengi olup üzerinde esmer lekeler bulunur. Alt tarafı lekesizdir.
- Taşlık dere kenarlarında, yamaç ve tarlalarda bataklık mahallerde bulunur. Ayrıca bağ, bahçe araları ile mezarlıklarda görülür.
- Tarım ürünlerine zarar veren kemiricileri yedikleri için yararlıdır.
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Yukarıseyit, Çamköy, Belevi.
- Türkiye'nin Orta ve Batı kısımları ile Trakya'da yayılış gösterir.

***Coluber jugularis* (LINNAEUS, 1758)**

Kara Yılan

- **Familiya :** Colubridae

- Vücut boyu 2 m kadar olup, ülkemizin en uzun boylu yılan türüdür. Erginlerin sırtı siyahtır. Başın altı sarımsı kırmızıdır. Karın tarafında kırmızı üzerine yuvarlağımsı siyah lekeler bulunur.
- Zehirsizdirler. İnsanlarla karşılaşınca kendilerini savunmak için ses çıkarırlar.
- Ovalarda, taşlık dere kenarları, tarlalar ve bataklık kenarlarında yaşarlar.
- **Görüldüğü lokaliteler:** Bükrüce, Değirmen deresi.
- Türkiye'nin güney kısımlarında ve Güneydoğu Anadolu'da yayılış gösterir.

***Eirenis modestus* (MARTIN, 1838)**

Uysal Yılan

- **Familiya:** Colubridae
- Vücut boyları 70 cm kadar olup, ince yapılı zehirsiz bir yılan türüdür. Sırt tarafı açık mavimsi yeşilden açık kahverengiye kadar değişir. Üzerinde dağınık küçük siyah ve beyaz lekeler bulunur. Alt taraf ise sırttan daha çok açık ve siyah lekelidir.
- Az bitki örtüsü olan taşlık arazide ve taş duvarlarda yaşar.
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Bükrüce, Belevi
- Türkiye'nin her tarafında bulunur.

***Elaphe quatuorlineata* (LACEPEDE, 1789)**

Sarı Yılan

- **Familiya:** Colubridae
- Vücut boyu 230 cm kadar olabilen güzel desenli iri yılan türüdür. Sırt taraf sarımsı yahut esmer gri olup, siyah lekelidir.
- Seyrek ormanlık, çalılık ve taşlık kısımlarda yaşar.
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Baklan, Belevi, Bayıralan.
- Türkiye'de uygun biyotop olan her yere dağılmıştır.

***Natrix natrix* (LINNAEUS, 1758)**

Yarı Sucul Yılan

- **Familiya:** Colubridae
- Boyları 150 cm kadar olan zehirsiz yılanlardır. Boyun ince ve başın arka tarafında sarı iki leke bulunur. Yakalandıklarında koken bir sıvı salarlar. Bazen de ölü taklidi yaparlar.
- Suya yakın çayırılık ve taşlık kısımlarda yaşarlar. Tarla ve bahçe araları ile evlerde bulunabilirler.
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Menderes kenarı
- Türkiye'nin her tarafında bulunurlar.

***Natrix tessellata* (LAURENTI, 1768)**

Su yılanı

- **Familiya :** Colubridae
- Boyları 120 cm kadar olabilen zehirsiz yılanlardır. Üst taraf gri kahverengi, siyah ve beyaz lekelidir.
- Su içi veya kenarlarında yaşar. Yakalandıklarında kötü bir koku yayarlar.
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Menderes kenarı, Adıgüzel baraj gölü kenarları
- Türkiye'nin her yerinde bulunurlar.

***Eryx jaculus* (LINNAEUS, 1758)**

Mahmuzlu Yılan

- **Familiya:** Boidae

- Rostrum ucu küt ve yuvarlağımsıdır. Baş bariz bir boyunla gövdeden ayrılmaz. Vücut boyu 50-70 cm kadardır.
- Kurak, kumluk ve taşlı ortamlarda yaşar.
- **Yakalandığı ve görüldüğü lokaliteler:** Belevi, Aşağıseyit-Kocaköy yolu
- Doğu, Güney, Batı Anadolu ile Trakya'da yayılmıştır.

***Vipera xanthina* (GRAY, 1849)**

Şeritli Engerek

- **Familiya:** Viperidae
- Boyları 70-80 cm olabilen zehirli yılanlardır. Baş bariz şekilde üçgen ve ince boyunlu, kalın yapılı, göz bebeği dikey, sırt tarafı kahverengi, iri siyahımsı lekelidir. Sırt lekeleri baklava dilimli veya yuvarlağımsıdır.
- Dağların ormansız ve taşlık kısımlarında yaşar. Bazen orman içi ve harabelerde görülür.
- **Görüldüğü lokaliteler:** Beşparmak dağı, Belevi
- Orta, Güney ve Batı Anadolu'da yayındır.

SONUÇ

Bu çalışmada daha önce araştırılmamış olan Çal yöresinin herpetofaunası ortaya çıkartılmıştır. Yaptığımız çalışma sonucunda kurbağa ve sürüngen sınıflarına ait 22 tür tespit edilmiş ve türlerin familyalara göre dağılımı şu şekildedir: **Bufonidae** (*Bufo bufo* B. *viridis*), **Ranidae** (*Rana ridibunda*), **Hylidae** (*Hyla arborea*), **Bataguridae** (*Mauremys caspica*), **Testudinidae** (*Testudo graeca*), **Agamidae** (*Laudakia stellio*), **Gekkonidae** (*Cytropodion kotschy*), **Scincidae** (*Ablepharus kitaibelli*), **Lacertidae** (*Ophisops elegans*, *Lacerta trilineata*, *L. danfordi*), **Amphisbaenidae** (*Blanus strauchi*), **Thylopidae** (*Thyplops vermicularis*), **Colubridae** (*Coluber caspius*, *C. jugularis*, *Elaphe quatuorlineata*, *Eirenis modestus*, *Natrix natrix*, *N. teselata*), **Boidae** (*Eryx jaculus*), **Viperidae** (*Vipera xanthina*).

Daha önceden yayınlanmış olan literatür bilgilerine dayanarak; Kurbağalar grubundan *Rana macrocnemis tavasensis* ve *Pelobates syriacus* türlerinin (Başoğlu ve ark., 1994; Bodenheimer, 1944; Demirsoy, 1988, 1996; Doğan, 1998; Kuru, 1994; Yılmaz, İ., 1989);

Kertenkeleler grubundan *Chamaleo chamaleon*, *Lacerta muralis*, *Ophiomorus punctatissimus* türlerinin (Başoğlu ve Baran, 1977; Bodenheimer, 1944; Demirsoy, 1992, 1996; Doğan, 1998; Kuru, 1994);

Yılanlar grubundan *Coluber najadum*, *Elaphe situla*, *Malpolon monspessularis*, ve *Telescopus fallax*, türlerinin (Baran, 1976; Başoğlu ve Baran, 1980; Bodenheimer, 1944; Demirsoy, 1992, 1996; Doğan, 1998; Kuru, 1994) araştırma bölgemizde bulunabileceğini tahmin etmekteyiz.

KURBAĞA VE SÜRÜNGENLERİN FAYDA VE ZARARLARI

KURBAĞALAR;

- Kurbağaya dokunulduğunda özellikle ellerde siğil çıkacağına inanılır, bu yanlış bir inançtır. Ancak salgıladıkları salgı göz, dudak gibi derisi ince olan kısımlara bulaşırsa yaralar oluşabilir.
- Kurak mevsimlerde aniden gelen sağnak yağmurlarla kurbağa yağdığına inanılır. Bu da yanlış bir inançtır.
- Böcek ve sivrisinek larvalarını yedikleri için yararlıdır.
- Laboratuvarlarda deney hayvanı olarak kullanılırlar.
- Akvaryum ve terraryumlarda beslenirler.

- Özellikle arka bacakları bazı ülkelerde besin olarak tüketilir.

SÜRÜNGENLER;

- Tarım ürünlerine zarar veren birçok kemirgen ve diğer zararlı hayvanların yavrusunu ya da yumurtasını yediği için yararlıdır.
- Çoğunun yararlı olmasına karşın, bazı kaplumbağalar sebze ve diğer tarım ürünlerine zarar verirler.
- Bazı yılanların zehirli olması bu hayvan grubunu sevimsiz ve korkutucu yapmaktadır.
- Yılan zehirleri ilaç sanayiinde kullanılmaktadır.
- Bazıları deney hayvanı olarak laboratuarlarda, bazıları süs hayvanı olarak evlerde kullanılmaktadır.
- Bazı yılan ve kertenkeleler ile timsahların derileri giyim eşyası, ayakkabı, çanta v.s. yapımında kullanılmaktadır.

TEŞEKKÜR

- Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde maddi ve manevi desteklerinden dolayı;
- T.C. Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğüne,
- Çal, Baklan ve Bekilli Kaymakamlıklarına,
- Çal, Baklan ve Bekilli Belediyelerine teşekkür ederiz...

KAYNAKLAR

- Baran, İ., 1976., Türkiye Yılanlarının Taksonomik Revizyonu ve Coğrafik Dağılımları. TÜBİTAK Yayınları, Seri No: 9, 1-77.
- Baran, İ., 1980, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun Kaplumbağa ve Kertenkele Faunası. Ege Univ. Fen Fakültesi, Bornova-İzmir, Seri B, 4, 203-219.
- Baran, İ., 1981, Kuzey Ege Denizi, Marmara Denizi ve Karadeniz'deki Adalarımızın Herpetofaunasının Taksonomik ve Ekolojik Araştırılması. Doğa Bilim Dergisi, TÜBİTAK, Ankara, 5, 155-162.
- Baran, İ., 1983, Güneybatı Anadolu'da Finike ve Kaş civarının Herpetolojisi. Doğa Bilim Dergisi, TÜBİTAK, Ankara, Seri A, 7, 59-66.
- Baran, İ., 1986., Bibliographie der Amphibien und Reptilien der Türkei. Zoologische Bibliographie der Türkei Pisces, Amphibia, Reptilia. Max Kasperek Verlag Heilderberg, 79-118.
- Baran, İ., 1990a, İzmir ve Bodrum Arasındaki Adalarımızın Herpetofaunasının Taksonomik Araştırılması. Doğa Bilim Dergisi, TÜBİTAK, Ankara, 14, 113-126.
- Baran, İ., 1990b, Marmaris ve İskenderun Arasındaki Adalarımızın Herpetofaunası. Doğa Bilim Dergisi, TÜBİTAK, Ankara, 14, 113-126.
- Baran, İ., Yılmaz, İ., Kete, R., Kumlucaş, Y., Durmuş, H., 1992, Batı ve Orta Karadeniz Bölgesi'nin Herpetofaunası. Doğa TU Zooloji Dergisi, TÜBİTAK, Ankara, 16, 275-288.
- Başoğlu, M., Baran, İ., 1977., Türkiye Sürüngenleri. Kısım I. Kaplumbağalar ve Kertenkeleler. Ege Univ. Fen Fak. Kitaplar Ser.No. 76, 272 s., Bornova.
- Başoğlu, M., Baran, İ., 1980., Türkiye Sürüngenleri. Kısım II. Yılanlar. Ege Univ. Fen Fak. Kitaplar ser. No:80, 218 s., Bornova.
- Başoğlu, M., Özeti, N., Yılmaz, İ., 1994., Türkiye Amfibileri. Ege Univ. Fen Fak. Kitaplar Ser. No. 151, 221 s., Bornova.
- Bodenheimer, F.S., 1944., Introduction into the Knowledge of the Amphibia and Reptilia of Turkey. Rev. Fac. Sci. Univ. Ser. B.9, 78 s., İstanbul.
- Demirsoy, A., 1988., Yaşamın Temel Kuralları, Omurgalılar, Cilt III/ Kısım I (Anamniyota), Meteksan Yayınları, 684 s., Ankara.
- Demirsoy, A., 1992., Yaşamın Temel Kuralları, Omurgalılar, Cilt III/ Kısım II (Amniyota), Meteksan Yayınları, 942 s., Ankara.